

348 J. V. SNELLMAN – A. F. BORENIUS 4.XII 1874 HUB, SLS 381

Heders Bror!

Sedan Du gått i går qväll, besinnade jag mitt misstag. Min skuld i Sp⟨ar⟩ B⟨anke⟩n är 450 R⟨ube⟩l = m⟨ar⟩k 1 800 – Räntan m⟨ar⟩k 108 – Haf icke annat besvär, än att stoppa ett *stycke* 12 m⟨ar⟩k i ett kuvert, hvartill här postmärke.

Ännu tack för tjensten och än mera för Ditt glädjande besök.

10

Vän o⟨ch⟩ broder
J. V. S:n

H:frs d. 4/12 74.

349 GREFVE BERG HUB, JVS handskriftssamling

20

Underrättelsen om grefve Berg's död har af lätt insedda skäl här i landet väckt erinran om det förflutna. Förunderligt nog synes, att döma af tidningarnas språk, en omställning i opinionen hafva försiggått på den korrta tiden af tie år, sedan grefve Berg lemnade platsen såsom landets generalguvernör.

Att bedömandet öfver den utmärkte mannens verksamhet på denna plats röjer mycken osäkerhet, kan deremot icke väcka någon förundran. Framtiden är det förbehållet, att bringa ljus i dåvarande förhållanden, till hvilka man utan tvifvel ofta skall återkomma. Ty då lades grunden till mycket, som senare utvecklat sig – öfverhufvud, så vidt jag förstår, till fäderneslandets bästa.

30

Icke derföre, att jag skulle anse nedanstående meddelanden i ämnet hafva något historiskt värde, utan emedan de dock kunna lemna forskare en anledning att undersöka, deras sanningsenlighet, öfverlemnar jag dem åt offentligheten. Jag gör det så mycket hellre, som de innebära en ledning till rättvisa åt död mans minne.

Personligen har jag icke att tacka grefve Berg för annat, än ett hyggligt bemötande; och jag är öfvertygad, att jag under hans regime icke skulle erhållit någon befordran från profession vid universitetet – en befordran, som jag också aldrig önskat mig, än mindre eftersträfvat.

40

Då jag utnämndes till professor, vistades grefven i Petersburg. Meddelandet om utnämningen kom på vanlig väg från kansler till Konsistorium. Men Statssekretariatets skrifvelse, på grund af hvilken Kejs⟨erliga⟩ Senaten utfärdar fullmakten dröjde ännu nära //N. B.// tre månader. Grefven ville sjelf medföra den, för att säga mig, att han utverkat utnämningen. Så förhöll det sig just icke. Men säkert är, att han kunnat hindra densamma, om han så velat. Man har berättat mig, att välvilliga personer, varnat honom för min riksfarlighet, men att han tröstat dem med försäkran, att han nog skulle omvända mig. Om så var, hade vi ömsesidigt våra planer in petto. Efter detta första sammanträffande var jag ofta kallad till grefven, för att få upplysning om: »*was wir gethan haben*» och »*was wir thun werden*», stundom med afseende på min publicistiska verksamhet, men också utan all hänsyn dertill, endast för att höra och svara. Grefven talade som bekant helst sjelf. Att han talade väl och med stor insigt, behöfver icke sägas. Men

50